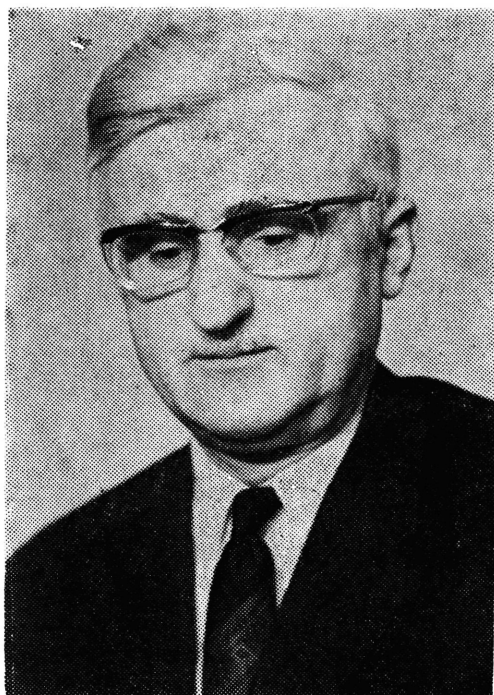

U SPOMEN
Profesoru inž. BOŽI BENDELJI
(1913—1981)

Iznenadna i neumitna smrt otrgla je iz naših redova profesora Božu Bendelju i duboko nas sve potresla. Njegov dinamičan život, bogat velikim ljudskim stvaralaštvom u naučno-pedagoškom i društveno-političkom radu, ostavio je neizbrisiv trag ne samo na našem Fakultetu i našem Univerzitetu, nego i šire. Profesor Bendelja je do posljednjeg dana svoga života bio veoma aktivan sudionik svih bitnih događaja na Fakultetu, pa i onda kada ga je opaka bolest prisilila da legne u krevet, nalazio je snage i vremena da porazgovara o svim događajima vezanim za Fakultet i Univerzitet.

Životni put profesora Bendelje na najbolji način govori koliko je on kao ličnost bio snažan i istovremeno uporan borac za sve ono što je progresivno, za sve ono što ljudima obezbjeđuje sreću i bolju i ljepšu budućnost.

Rođen je 17. novembra 1913. godine u Senju. Rastao je u radničkoj porodici. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Senju, a 1933. godine upisao je studij tehnike na Tehničkom fakultetu Beogradskog univerziteta, gdje je, 1938. godine i diplomirao.

Od novembra 1938. do augusta 1939. godine služi kadrovski rok u Đačkoj bateriji protivavionskog divizionu u Beogradu.

Oktobra mjeseca 1939. godine, pa do početka rata, nalazi se u Tehničkom parku vazduhoplovne baze u Rajlovcu, na mjestu vazduhoplovnog inženjera.

Početak rata prelazi na rad u Glavnu željezničku radionicu u Sarajevu — sadašnju radnu organizaciju »Vaso Miskin — Crni«, gdje ostaje sve do februara 1948. godine. Za vrijeme rada u Glavnoj željezničkoj radionici bio je na mjestu šefa vagonskog odjeljenja, glavnog inženjera za planiranje i glavnog projektanta.

Odlukom Vlade Narodne Federativne Republike Jugoslavije početkom februara 1949. godine premješten je u Direkciju vojne industrije i dodijeljen na rad u preduzeće »Krušik« u Valjevo, u svojstvu glavnog tehnologa preduzeća. Na ovoj dužnosti ostao je do februara 1954. godine, kada je premješten u preduzeće u izgradnji »Marko Orešković« — Lički Osik, gdje ostaje do kraja decembra 1955. godine. Početkom januara 1956. godine izabran je za tehničkog direktora u livnici i tvornici mašina »Jelšingrad« u Banja Luci.

Decembra mjeseca 1957. godine imenovan je za generalnog direktora fabrike vagona u Kraljevu i na ovoj dužnosti ostaje do oktobra 1960. godine.

Juna mjeseca 1960. godine savjet Tehničkog fakulteta u Sarajevu bira inženjera Bendelju za vanrednog profesora na predmetu »Obrada rezanjem i alatne mašine«, a 1963. godine postaje redovni profesor Mašinskog fakulteta u Sarajevu.

Dugogodišnji rad u neposrednoj proizvodnji i lični afiniteti orijentisali su profesora Bendelju na područje metaloprerađivačke tehnologije. Kontinuirani i studiozni rad na tom području formirao ga je kao vrsnog stručnjaka i naučnog radnika koji je u svim sredinama gdje je radio mnogo doprinio na afirmaciji metaloprerađivačke tehnologije kao naučne discipline. Činio je to kroz pisane redove, kao pedagog obučavajući i pravilno orijentisajući mlađe kadrove školovane na mašinskim fakultetima u Sarajevu, Mostaru i Banja Luci, te vlastitim ličnim angažovanjem u industriji.

Profesor Božo Bendelja je jedan od osnivača Zavoda za alatne mašine, alate i mjernu tehniku Mašinskog fakulteta u Sarajevu, čiji je bio dugogodišnji direktor. Publikovao je veći broj naučnih i stručnih radova iz oblasti metaloprerađivačke tehnologije, a povrh toga i sedam knjiga namijenjenih inženjerima i tehničarima, dacima srednje-tehničkih i vojno-stručnih škola, te studentima mašinstva. Knjige i radovi profesora Bendelje odnose se na područje koje je kod nas još uvijek nedovoljno razvijeno, gdje je literatura dosta skromna, pa je njegov prilog to značajniji. Tako njegova knjiga »Automatizacija proizvodnje« predstavlja prvi veći rad o ovoj problematici kod nas.

Profesor Božo Bendelja odražvao je stalne kontakte sa proizvodnjom i nakon dolaska na Fakultet. Tako je, između ostalog, bio rukovodilac projekta fabrike radijatora »Unioninvesta«, konsultant pri projektovanju UNIS-ove fabrike zupčanika, recenzent projekata za kovačnicu »Bratstvo« Pučarevo, UNIS-ovih fabrika bicikla, alatnih mašina i opruga i drugo.

Pedagoškim radom profesor Bendelja bavio se više od 35 godina. Uz redovne dužnosti u preduzeću od 1941. do 1949. godine djeluje kao nastavnik predmeta »Alatne mašine« na Industrijskoj školi »Vaso Miskin — Crni« i Srednjotehničkoj školi u Sarajevu. U Valjevu djeluje kao nastavnik, a jedno vrijeme i direktor Radničkog tehnikuma poduzeća »Krušik«. U Banja Luci, kroz dvije školske godine predaje predmet »Alatne mašine« na Srednjo-tehničkoj školi.

Svojim dolaskom na Fakultet profesor Bendelja se još više posvetio istraživačkom i pedagoškom radu. Predmet za koji je izabran ne shvata statički, već ga tretira kao ishodište jednog širokog područja metaloprerađivačke tehnologije, pa je kao rezultat takvog njegovog shvatanja razvijeno nekoliko novih predmeta, kao što su Automatizacija proizvodnje, Proizvodna mjerna tehnika i Obrada rezanjem.

Dao je veliki doprinos i formiranju lika proizvodnog inženjera školovanog na našem Fakultetu. Znao je da zainteresuje studente za problematiku područja sa kojom se bavio, pa o tome na slikovit način govori i činjenica da je profesor Bendelja vodio i preko 500 studenata pri izradi njihovih diplomskih radova. Među studentima bio je veoma poštovan i omiljen profesor.

U proteklih 40 godina naše revolucije i socijalističke izgradnje profesor Bendelja uz veliko stručno i naučno-pedagoško stvaralaštvo ulaže sve svoje i stručne i političke sposobnosti u temelje našeg razvoja i našeg zajedništva. On je neprekidno angažovan i aktivan društveno-politički radnik. Još kao učenik viših razreda gimnazije, istakao se svojom revolucionarnošću pa je kao takav bio jedan od osnivača »Udruženja jugoslavenskih srednjoškolaca — Silvije Strahimir Kranjčević« pri Gimnaziji u Senju. Ovo udruženje je zbog propagiranja ideja oktobarske revolucije bilo kasnije zabranjeno od tadašnjih vlasti.

Kao student vrlo brzo se uključio u napredni pokret na Beogradskom univerzitetu.

Posebno aktivno djelovao je u studentskom domu, gdje je bio i predsjednik više studentskih udruženja. Zbog svoje aktivnosti kao student, više puta je hapšen i zatvaran.

Za vrijeme rata aktivno je pomagao Narodnooslobodilački pokret.

Po oslobođenju aktivno se uključuje u rad kulturno-umjetničkog društva željezničara »Vaso Miskin — Crni« u Sarajevu, kao jedan od osnivača ovog društva, a kasnije i njegov predsjednik. Kao istaknuti društveno-politički radnik i vrstan inženjer 1952. godine postao je član Saveza komunista Jugoslavije.

Za vrijeme boravka u Ličkom Osiku bio je član Skupštine kotara Gospić i predsjednik Komisije za privredu Skupštine općine, a u Kraljevu je bio član Vijeća proizvođača Skupštine sreza Kraljevo. U fabrici »Jelšingrad« u Banja Luci i fabrici vagona u Kraljevu bio je član fabričkog komiteta Saveza komunista.

Za cijelo vrijeme rada na Mašinskom fakultetu u Sarajevu bio je veoma aktivan u društvenom životu Fakulteta. Tako je u više navrata bio član Fakultetskog komiteta i član Predsjedništva Akcione konferencije SK Fakulteta.

Biran je za člana Gradske konferencije Saveza komunista i člana Konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda SR BiH.

U periodu od 1965. do 1969. godine, kroz dva izborna mandata, vršio je dužnost dekana Mašinskog fakulteta u Sarajevu, a kasnije je ponovo biran za dekana. Od 1969. do 1972. godine vršio je dužnost prorektora Sarajevskog univerziteta, a u periodu od 1972. do 1974. bio je predsjednik Savjeta Univerziteta u Sarajevu.

Za svoj dugogodišnji predani i stvaralački rad profesor Božo Bendelja dobio je više društveno-političkih priznanja, odlikovanja i nagrada. Pored ostalih: Orden rada sa srebrnim vijencem, Orden rada sa zlatnim vijencem, Orden rada sa crvenom zastavom, Orden zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom, Srebrnu plaketu »Boris Kidrič«, Plaketu grada Sarajeva, Plaketu Univerziteta u Sarajevu, Mostaru i Banja Luci, te 27-julsku nagradu Bosne i Hercegovine.

Kako se iz ovog kratkog i dosta šturog presjeka života i rada profesora Bendelje vidi, lako se dá zaključiti da je on bio istinski zaljubljenik svoga poziva, ali i pored sveukupne svoje aktivnosti, uvijek je nalazio vremena za ljudsku riječ i savjet mlađima i neiskusnijim. Uza sve to bio je nježan suprug i plemenit otac.

U ovim trenucima koji djeluju tako nestvarno, mi se, evo, opraštamo od dragog nam profesora Bendelje. Teško i surovo djeluje saznanje da ga više nećemo vidjeti među nama, da ćemo ostati bez tako iskrene i vrijedne podrške kakvu smo od njega imali u svemu što smo činili i što činimo.

Smrću Bože Bendelje dana 13. listopada 1981. izgubili smo jednog dragog čovjeka i druga, istaknutog naučnika, stručnjaka i pedagoga, čovjeka široke kulture, ogromne volje i upornosti, erudite i čovjeka snažnog epskog talenta sa smislom za zanimljivo anegdotsko kazivanje, ostali smo nenadoknadivo osiromašeni svi mi u svakodnevnoj našoj ljudskoj potrebi za susretom sa našim dragim drugom i profesorom Božom Bendeljom.

Za sve što nam je ostavio, a ostavio je mnogo, za sve prijatne časove koje smo s njim proveli, neka mu je vječna Hvala i slava!

Dr Vlatko Doleček